

ועדת המשמעות מזהירה!
נבחן שימצאו ברשותו חומרי
עזר אסורים או יתפס בהעתקה
יענש בחומרה עד כדי הרחקתו
מהאוניברסיטה.

תורת המשפט

קיץ תשס"ז מועד ב' - 99-072-07

ד"ר חיים שפירא

הוראות:

- א. המבחן בחומר סגור
- ב. משך המבחן: שעותיים
- ג. הגבילו את תשובותיכם לפי המצוין בשאלות.
- ד. בהצלחה!

1. ענו על השאלות שלאחר קטע זה. (40 נק'. עד שני עמודים)

מר וגב' נחמני התקשו בהבאת ילדים ובהמלצת הרופאים הסכימו שעליהם להתחיל בטיפול פוריות. ביציות הוצאו מגופה של גב' נחמני והופרו בזרעו של מר נחמני על מנת שיושתלו בגופה של פונדקאית. בטרם הוחל בתהליך ההשתלה התגלה סכסוך בין בני הזוג והם נפרדו. מר נחמני הכיר אישה אחרת ואף זכה ממנה לפי בטן. הגב' נחמני שנותרה בגפה ביקשה להמשיך בתהליך ההפריה, ואילו מר נחמני סירב. הוא טען שעתה אינו מעוניין בכך ולא ניתן לכפות עליו להיות הורה שלא לרצונו. בית החולים סרב להמשיך בתהליך בלא הסכמת שני ההורים, ועל רקע זה הוגשה בקשה של הגב' נחמני לבית המשפט שיורה על המשך התהליך. הסכסוך הגיע לבית המשפט העליון, ולהלן תמצית פסק הדין של שנים מן השופטים.

שופט א': יש לראות בהסכמת מר נחמני להתחיל בתהליך הפריה הסכמה לתהליך כולו ועל כן אין הוא יכול לחזור בו מהסכמתו. כמו כן, יש לראות בביציות את קניינה של האישה שמגופה הוצאו, ואף מטעם זה היא רשאית לעשות בהן כרצונה. על כן, אני מורה לבית החולים להמשיך בתהליך ההפריה.

שופט ב': אין להכריע בתיק לפי דיני החוזים ואף לא לפי דיני הקניין, שכן אין בהם מענה לבעיה שלפנינו. עלינו להחליט לפי שיקול דעתנו איזו מן הזכויות גוברת, זכות האישה להיות אם או זכות הבעל שלא להיות אב. אני סבור שזכות האישה עדיפה על פני זכותו האיש במקרה זה, שכן האיש כבר זכה לפרי בטן, ואילו האישה עלולה להיקלע למצב שבו לא תוכל יותר לזכות בצאצאים. על כן, סבורני שהצדק מחייב להעדיף את זכותה גם במחיר פגיעה בחירותו והטלת חובות אב עליו בלא הסכמתו.

א. הסבירו את החלטת שופט ב' לפי הארט. איזה סוג של שיקול דעת מפעיל כאן השופט, מה מעמדם של שיקולי הצדק?

ב. הסבירו את החלטת השופט ב' לפי דוורקין. איזה סוג של שיקול דעת מפעיל כאן השופט, מה מעמדם של שיקולי הצדק?

ג. כיצד יש להסביר את החלטת שופט א' לפי התיאוריה הריאליסטית של המשפט?

ד. נניח ששופט הדוגל בתיאוריה של המשפט הטבעי היה מגיע למסקנה דומה, איך היה מנמק את החלטתו, האם היה יכול לנמק באופן דומה לזה של שופט א' או שופט ב'?

2. פרשנות. (40 נקודות. עד שני עמודים)

- א. מהם השיקולים התומכים בפרשנות מילולית של החוק?
- ב. מהם השיקולים התומכים בפרשנות שאיננה רק מילולית?
- ג. מהם שלושת העקרונות שלהם צריך להיות נאמן הפרשן המשפטי, לפי ח' כהן?
- ד. לאיזו תיאוריה משפטית מתאימה תורת הפרשנות של ח' כהן? האם היא יכולה לעלות בקנה אחד עם עמדתו כפי שהובעה בפרשת ירדור?

3. נתחו את הזכויות במקרים הבאים לפי טבלת הופלד (20 נקודות, עמוד אחד).

- א. חברת ליסינג פרסמה את המודעה הבאה: "מוצעת בזה למכירה מכונית מסוג טויוטה קורולה, שנת ייצור 2005, 80,000 ק"מ, במצב תקין (דו"ח בדיקה נמצא במשרדי החברה). הציבור מוזמן להציע הצעות במכתב רשום למשרדי החברה". שמעון שלח במכתב רשום הצעה לרכוש את המכונית במחיר 50,000 ₪. מהן הזכויות שיש עתה בידי החברה?
- ב. ראובן הוא הבעלים של מגרש במרכז העיר. מהן מכלול הזכויות שבהן מחזיק?